

Vraagnummer 2010Z03358. Vragen van de leden Jacobi en Boelhouwer (beiden PvdA) aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat over grootschalige afvissingen voor helder water. (Ingezonden 18 februari 2010)

1. Bent u op de hoogte van het experiment van Hoogheemraadschap Delfland en Waterschap Bommelerwaard om 95% van de vis te ruimen om na te gaan wat het effect is op de waterkwaliteit in het kader van de Kaderrichtlijn Water?

1. Ik ben op de hoogte van het voornemen van het Waterschap Rivierenland, het Hoogheemraadschap van Delfland en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard om een praktijkexperiment uit te voeren voor de toepassing van actief visstandbeheer in lijnvormige wateren.

2. Wat is uw standpunt ten aanzien van het zogenaamde actief biologisch beheer, het eenmalig wegvangen van bijna de gehele visstand om het watersysteem in de ecologisch gewenste toestand te krijgen?

2. Actief biologisch beheer betreft het eenmalig drastisch uitdunnen van het witvisbestand (voornamelijk brasem), met als doel om de ecologische ontwikkeling van het watersysteem een duwtje in de rug te geven. De maatregel heeft zich bewezen in meren waar de fosfaatkwaliteit voldoende laag zijn, terwijl de biologische ontwikkeling achter blijft. De grote aantallen grote brasem houden herstel tegen door bodemwoeling, waardoor waterplanten en mosselen zich niet kunnen vestigen.

3. Deelt u de mening dat deze maatregel zeer terughoudend en alleen moet worden toegepast als andere maatregelen zoals betere waterzuivering, het baggeren van vervuilde bodems en inrichtingsmaatregelen reeds hebben plaatsgevonden en het watersysteem een duwtje nodig heeft om de gewenste ecologische toestand te bereiken? Zo nee, waarom niet?

3. Ja, de maatregel moet terughoudend worden toegepast, omdat bekend is dat het succes afhangt van randvoorwaarden. De belangrijkste randvoorwaarde is dat het fosfaatkwaliteit in het water voldoende laag is. Waterzuivering, het baggeren van vervuilde bodems en inrichtingsmaatregelen moeten daarom reeds hebben plaatsgevonden tot een niveau waarop aan deze randvoorwaarde is voldaan.
Met het huidige maatregelenpakket voor de KRW zal niet overal de goede ecologische toestand worden gehaald. Het uitvoeren van waterzuivering, baggeren van vervuilde bodems en inrichtingsmaatregelen tot een niveau waarop zowel wordt voldaan aan doelstellingen voor nutriënten als aan doelstellingen voor waterplanten en vissen, is daarbij in bepaalde gevallen zeer kostbaar. Er is daarom behoefte aan aanvullende kosteneffectieve maatregelen om de goede ecologische toestand te realiseren. Actief visstandbeheer is in de Ex ante evaluatie van het Milieu en Natuurplanbureau aangewezen als een zeer kosteneffectieve maatregel. Het is echter niet de bedoeling actief biologisch beheer en de daarmee samenhangende drastische ingreep in de vispopulatie als een structurele maatregel in te zetten. Het doel van het huidige onderzoek is om een optimale combinatie aan maatregelen te vinden om de KRW doelen te realiseren.

4. Kunt u uiteenzetten of hier ook echt sprake is van een laatste duwtje of dat in dit geval een ruiming van vissen zal plaatsvinden zonder dat aan de randvoorwaarden

is voldaan?

4. Onderzoek naar de huidige belasting met nutriënten en ligging van de kritische grenzen die als randvoorwaarde gelden voor een succesvolle ingreep in de vispopulatie, maakt nadrukkelijk onderdeel uit van het projectplan bij experiment van Hoogheemraadschap van Delfland en Waterschap Rivierenland. De uitkomst hiervan zal uitwijzen of er inderdaad sprake is van 'een laatste duwtje'. Er zal geen actief biologisch beheer plaatsvinden zolang niet aan die randvoorwaarde is voldaan.
5. Wat vindt u van het feit dat op verschillende plekken in ons land, zoals bij het Waterschap Reest en Wieden, periodiek grote hoeveelheden vis geruimd worden als alternatief voor baggeren, teneinde helder water te realiseren?
5. Bij het Waterschap Reest en Wieden is geen sprake van het 'ruimen van vis', maar wordt er beroepsmatig gevist op soorten als brasem, mede ten behoeve van het realiseren van de waterkwaliteitsdoelstellingen zoals die voor dat gebied van toepassing zijn. Dit is dus iets anders dan actief biologisch beheer, waarbij sprake is van het eenmalig drastisch uitdunnen van de witvisstand.

Het beleid is erop gericht dat het visplan het bepalend kader wordt waar is vastgelegd aan welke voorwaarden de binnenvisserij in een bepaald gebied moet voldoen en op welke wijze deze moet worden uitgeoefend. Het platform waarin dit visplan wordt opgesteld zijn de Visstandbeheercommissies (VBC's). Hier maken de visrechthebbenden (beroeps- en sportvissers) samen met andere betrokken partijen als waterbeheerders en terreinbeheerders afspraken over een duurzaam visstandbeheer en een hierbij passende duurzame visserij.

Vraagnummer 2010Z03469. Vragen van het lid Ouwehand (PvdD) aan de ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat over het wegvissen van brasem en karper als maatregel voor de verbetering van de waterkwaliteit. (Ingezonden 19 februari 2010)

1. Is het waar dat het Hoogheemraadschap van Delfland¹ en het Waterschap Rivierenland² op zeer korte termijn bij wijze van experiment gaan ingrijpen in de visstand als maatregelen voor de waterkwaliteit?

¹ Hoogheemraadschap van Delfland: «Hengelsporters vrezen verslechterenviscondities» <http://www.hhdelfland.nl/actueel/9/hengelsporters/>

² Waterschap Rivierenland: «Van troebel naar helder water (onderzoek naar invloed van vis op waterkwaliteit)» <http://www.waterschaprivierenland.nl/actueel/nieuws/88/pagina>

1. Het Waterschap Rivierenland, het Hoogheemraadschap van Delfland en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard hebben het voornemen om een praktijkexperiment uit te voeren voor de toepassing van actief visstandbeheer in lijnvormige wateren. Daartoe is een projectplan opgesteld. In het projectplan is aangegeven dat eerst wordt nagegaan of de randvoorwaarden van de watersystemen zodanig zijn dat ingrijpen in de visstand zal leiden tot een kosteneffectieve verbetering van de waterkwaliteit. Verder maakt een belevingsonderzoek deel uit van het projectplan. Pas als de randvoorwaarden goed zijn en er draagvlak is voor de maatregel, zal worden overgegaan tot het ingrijpen in de visstand.

2. Hoe beoordeelt u dit experiment, waarbij grote aantallen karpers en brasem uit het water worden gevisst, als middel om de waterkwaliteit te verbeteren? Hoe verhoudt zich dit tot de Kaderrichtlijn Water, die stelt dat deze maatregel zeer terughoudend en alleen als aanvullend instrument mag worden toegepast³?

³ KRW Decembernote 2006 en Ex Ante Evaluatie KRW.

2. Ik beoordeel het als een kansrijk experiment, dat moet leiden tot inzicht van mogelijkheden om op een kosteneffectieve wijze de goede toestand van het water te realiseren.

Met het huidige maatregelenpakket voor de KRW zal niet overal de goede ecologische toestand worden gehaald. Het uitvoeren van de bekende maatregelen is in bepaalde gevallen zeer kostbaar. Er is daarom behoefte aan nieuwe kosteneffectieve maatregelen om de goede ecologische toestand te realiseren. Actief visstandbeheer in meren is in de Ex ante evaluatie KRW van het Milieu en Natuurplanbureau aangewezen als een zeer kosteneffectieve maatregel. Het is echter niet de bedoeling actief biologisch beheer en de daarmee samenhangende drastische ingreep in de vispopulatie als een structurele maatregel in te zetten. Het doel van het huidige onderzoek is om een optimale combinatie aan maatregelen te vinden om de KRW doelen te realiseren.

Ik heb in het Nationaal Waterplan aangegeven dat actief biologisch beheer in meren (het eenmalig drastisch uitdunnen van de witvisstand, voornamelijk brasem) een kosteneffectieve maatregel kan zijn. In de Decembernote 2006 heb ik eerder aangegeven dat dit incidenteel plaats kan vinden en altijd aanvullend aan brongerichte maatregelen. Dit laatste is nodig, omdat uit eerdere experimenten in meren is gebleken dat het fosfaatniveau in het water voldoende laag moet zijn om de aanvullende maatregel succesvol te laten zijn. Zoals ik in het antwoord op vraag 1 heb aangegeven, krijgt deze randvoorwaarde in het experiment voldoende aandacht voordat tot de daadwerkelijke ingreep wordt overgegaan.

3. Wat gebeurt er met de vissen die worden weggevangen? Welke gevolgen zijn er voor het dierenwelzijn en hoe beoordeelt u die?
3. De vissen worden weer uitgezet in wateren waar dit geen probleem oplevert voor de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water. Hiermee wordt maximaal rekening gehouden met het dierenwelzijn. De intentie is om zoveel mogelijk vis terug te zetten in hengewater in de buurt. Als er geen geschikte bestemming voor is, wordt de vis levend als pootvis verkocht. De vis wordt ook wel aan dierentuinen geleverd als voedervis of op de markt afgezet voor menselijke consumptie.
4. Bent u van mening dat de nodige terughoudendheid is betracht alvorens is besloten over te gaan tot deze ingrijpende maatregel? Zo ja, waar baseert u dat op en kunt u uitleggen welke toetsing hierop heeft plaatsgevonden? Welke randvoorwaarden gelden voor toepassing van deze maatregel tot verbetering van de waterkwaliteit?
4. Ik ben van mening dat de nodige terughoudendheid wordt betracht alvorens wordt overgegaan tot het ingrijpen in de visstand. Ik baseer dat op het projectplan. Zie ook mijn antwoord op vraag 1. Het experiment wordt gesteund vanuit de KRW innovatiesubsidie en is in dat kader getoetst.
- Voor de toepassing als beheersmaatregel geldt in het algemeen als voorwaarde dat het fosfaatniveau in het oppervlaktewater voldoende laag moet zijn, terwijl de biologische ontwikkeling wordt geblokkeerd door een overmaat aan bodemwoelende brasem. Zie ook mijn antwoord op vraag 2.
5. Kunt u uiteenzetten hoe vaak deze maatregel wordt toegepast en of hierbij de voorgeschreven terughoudendheid wordt betracht? Wie ziet erop toe dat de terughoudendheid in acht wordt genomen?
5. De toepassing van deze maatregel vindt incidenteel plaats in meren. Daarbij wordt de terughoudendheid zoals geformuleerd in de Decernota 2006 betracht. Zie ook mijn antwoord op vraag 2. Bovendien dient de visserij te worden uitgevoerd conform de hiervoor gestelde regels in de Visserijwet en dient door de visrechter voor het schubvis-visrecht (veelal de sportvisserij) toestemming te zijn verleend voor uitoefening van de visserij.
6. Kunt u bevestigen dat de slechte waterkwaliteit vooral het resultaat is van eutrofiering door uitspoeling van meststoffen van landbouwgronden? Zo ja, bent u bereid juist de bron van deze vervuiling aan te pakken, zodat de plannen voor het leegvissen van de wateren van tafel kunnen?
6. In het Nationaal Waterplan (p. 105-106) is aangegeven dat er nog een resterende opgave bestaat ter verbetering van de waterkwaliteit. Landbouwgronden dragen nog steeds bij aan de eutrofiering van het oppervlaktewater door overbemesting in het verleden en huidige mestgiften. Het Kabinet houdt vast aan een combinatie van aanpak bij de bron, hergebruik en zuivering als het gaat om de reductie van verontreinigende stoffen in het water. Met de maatregelen uit het vierde actieprogramma Nitraatrichtlijn (2010-2013) wordt hiermee een volgende stap gezet door het aanscherpen en differentiatie van de fosfaatgebruiksnormen. Het kabinetsstandpunt over de Ex ante evaluatie KRW maakt duidelijk dat de hoge

nutriëntengehalten in het water na 2015 een belangrijke beperkende factor blijven voor een goede waterkwaliteit. Actief biologisch beheer lijkt een kosteneffectieve aanvullende maatregel te zijn voor het bereiken van een goede ecologische toestand.

7. Bent u bereid het Hoogheemraadschap van Delfland en het Waterschap Rivierenland tot orde te roepen ten aanzien van het voorgestelde experiment?

7. Dit is niet aan de orde. Ik verwijs u voor een toelichting naar het antwoord op de voorgaande vragen.